



Memo

datum 14 augustus 2019	voor College van B&W	Afdeling/cluster beleid
behandeld door Corné van Oevelen i.s.m. Nikkie van Grinsven	ons kenmerk CONCEPT	bijlage(n) 0

Onderwerp
stand van zaken stikstofproblematiek

Achtergrond en probleemstelling

Op 29 mei 2019 deed de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De uitspraak houdt in dat het PAS niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Op basis van het PAS, werd vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming 'vooraf' mag niet (meer).

Gevolgen

De uitspraak heeft gevolgen voor alle activiteiten, projecten en plannen waar enige uitstoot richting de Natura 2000-gebieden aan de orde is. Voor veel ruimtelijke ontwikkelingen, ook op grote afstand van de Natura 2000-gebieden, is het nodig om op een andere manier aan te tonen of die ontwikkeling geen aanzienlijke schadelijke effecten heeft.

Voor projecten betekent dit, dat moet worden beoordeeld of een natuurvergunning is vereist. De provincie, en in sommige gevallen het Rijk, is het bevoegd gezag. Aanvragers kunnen er ook voor kiezen om dit onderdeel te laten zijn van een omgevingsvergunning. In dat geval moet de provincie een verklaring van geen bezwaar afgeven.

Verder moet ook in nieuwe bestemmingsplannen een beoordeling worden opgenomen of de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen, aanzienlijke negatieve effecten zouden kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Rekenmodel

Bijkomend probleem is, dat bij de uitspraak van de Raad van State ook is aangegeven dat AERIUS Calculator (een rekeninstrument om de neerslag van stikstof te bepalen) niet of minder geschikt is voor berekeningen van de afzet van stikstof op korte afstand van de bron. Omdat alle plannen in de gemeente Rheden dichtbij Natura 2000-gebieden liggen, is dit bij alle ruimtelijke ontwikkelingen aan de orde. Er is momenteel geen alternatieve, juridisch sluitende rekenmethodiek beschikbaar. Ook geeft de Provincie tot nader orde geen nieuwe natuurvergunningen af waarbij stikstof een onderwerp is. Hierdoor is bij veel projecten nu grote onduidelijkheid over hoe nu verder. Het Ministerie werkt in samenwerking met de provincies op dit moment aan een verbeterde rekenmethodiek die eind van de zomer beschikbaar is. Het valt niet te voorkomen dat voor meerdere plannen de onzekerheid blijft tot dat deze nieuwe rekenmethode er is.

Plan van aanpak

De ambtelijke organisatie is bezig een plan van aanpak op te stellen over hoe om te gaan met deze problematiek. Doel van het plan van aanpak is om zoveel mogelijk de uitvoering door te laten gaan van alle geplande en voor de toekomst wenselijke activiteiten, projecten en plannen. Dit voor zover deze passen binnen kaders en randvoorwaarden van bovengenoemde uitspraak. Heldere communicatie met alle betrokkenen over de aanpak, planning en consequenties is hierbij belangrijk.



De volgende onderwerpen zijn onderdeel van het plan van aanpak.

- Inventarisatie van de knelpunten.
Er wordt een overzicht opgesteld met alle projecten, plannen en activiteiten (waaronder evenementen). In dit overzicht staat in welke gevallen een zogenoemde 'passende beoordeling' nodig is en een voorlopige inschatting of dit wel of niet leidt tot een aanzienlijk negatief effect op de beschermde natuurwaarden.
- Analyse van de risico's voor de gemeente.
- Een werkwijze opstellen voor nu en voor toekomstige initiatieven (inclusief inzichtelijk maken van de benodigde ambtelijke uren, budget en een planning).
- Een communicatieplan opstellen (intern en extern).

Met het eerste punt zijn we na de uitspraak van 29 mei meteen begonnen. Deze werkzaamheden lopen parallel aan het opstellen van het plan van aanpak ook gewoon door.

Afhankelijkheid

Voor de definitieve planning rondom het plan van aanpak en voor de oplossing voor de ontbrekende rekenmethodiek, zijn we afhankelijk van de provincie en het Rijk. Tot die tijd zijn in principe alle plannen waarvoor een nieuwe passende beoordeling nodig is, bevroren. Het Rijk werkt aan een geactualiseerde versie van AERIUS Calculator. Minister Schouten geeft aan dat het streven is om in de zomer de geactualiseerde AERIUS Calculator beschikbaar te stellen.

Mogelijkheden

Als gevolg van de uitspraak geldt als voorwaarde bij het verlenen van toestemming door de provincie dat zodanige maatregelen moeten worden getroffen, dat verzekerd is dat de neerslag van stikstof op de daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Dat kan als volgt.

- Intern salderen: dat is in beginsel mogelijk voor alle activiteiten nadat de geactualiseerde AERIUS Calculator beschikbaar is. Intern salderen betekent dat een aanpassing van de (voorgenomen) activiteit binnen een project of inrichting ervoor zorgt dat de stikstofdepositie afneemt of gelijk blijft aan de referentiesituatie.
- Extern salderen (verrekenen tussen niet samenhangende projecten): op dit moment zijn de provincies in samenwerking met het Rijk bezig met het opstellen van een werkwijze waarin de voorwaarden voor extern salderen duidelijk worden. Op dit moment is daarvoor nog geen leidraad. Uit de recente uitspraak van de Raad van State en jurisprudentie uit 2013 vloeit een aantal eisen voort voor saldering. Schadebeperkende maatregelen, zoals het opkopen van boerderijen en/of afsluiten van infrastructuur, moeten vooraf met een wijziging van het bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze maatregelen moeten ook daadwerkelijk uitgevoerd zijn voordat een nieuwe ontwikkeling mogelijk gemaakt kan worden. Hiermee is nog niet veel ervaring opgedaan en dat brengt een risico met zich mee. Dat is vooral het geval omdat de kritische waarde voor de mate van neerslag van stikstof op de Veluwe al is overschreden.
- Op basis van een ecologische, wetenschappelijk sluitende onderbouwing waaruit blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het betreffende Natura 2000-gebied niet worden aangetast, ondanks een toename van stikstofdepositie van het betreffende project.
- Een ADC-toets (geen Alternatief, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen).

Volgende stappen

Wij werken er hard aan om het plan van aanpak, inclusief de inventarisatie, kort na de vakantieperiode af te ronden. Eind van het jaar en zo mogelijk eerder informeren we de raad over de projecten. De betrokken partijen zullen we ook informeren.